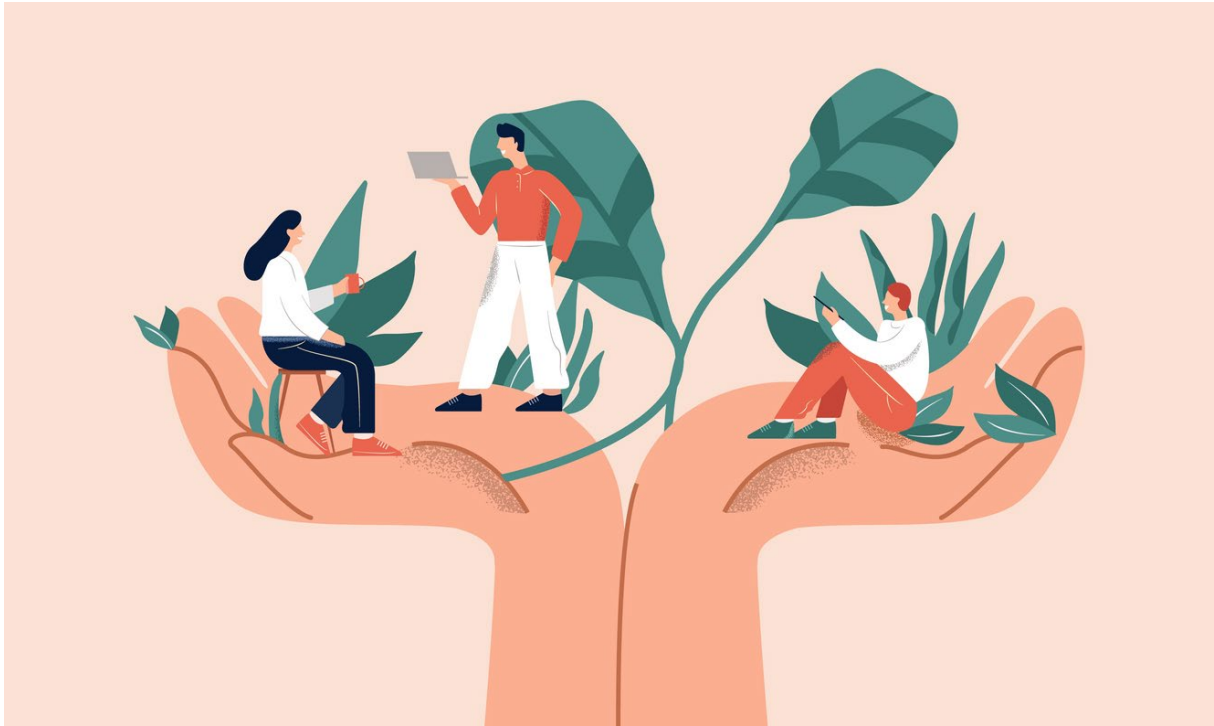

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

SLUTRAPPORT PROJEKTET HÅLLBARA OCH TILLGÄNGLIGA LÄRMILJÖER (HTL)

Oktober 2023

Therése Skoog
Sylva Frisk
Agnes Nurbo

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. HTL-projektet: Hållbara och tillgängliga lärmiljöer	4
2.1 Bakgrund.....	4
2.2 Syfte och mål.....	5
3. Genomförande.....	5
3.1 Projektorganisation.....	5
3.2 Ekonomi och finansiering	6
3.3 Delprojekt i HTL.....	6
Delprojekt 1: Litteraturöversikt.....	6
Delprojekt 2: Intervjuer med lärare om upplevelser av distansundervisning.....	6
Delprojekt 3: Studentcentrerad flexibilitet	7
Delprojekt 4: Studentliv	7
Delprojekt 5: Verktygslåda för hållbart studieliv	8
4. Resultat.....	8
Delprojekt 1: Litteraturöversikt.....	8
Delprojekt 2: Intervjuer med lärare om upplevelser av distansundervisning.....	9
Delprojekt 3: Studentcentrerad flexibilitet	10
Delprojekt 4: Studentliv	10
Delprojekt 5: Verktygslåda för hållbart studieliv	11
5. Slutsatser	12
5.1 Uppfyllande av HTL-projektets fyra syften	12
Utveckla lärmiljöer som främjar god psykisk hälsa för alla.....	12
Öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar	13
Dra lärdom av den pedagogiska utvecklingen som coronapandemin har gett upphov till.....	13
Bidra till kunskapsutveckling inom fältet.....	13
5.2 Utmaningar och utvecklingsområden.....	14
Förslag på prioriterade utvecklingsområden	15
6. Spridning och förvaltning.....	15
7. Avslutande kommentarer	16
8. Referenser.....	17

1. Sammanfattning

Under perioden 2021–2023 har projektet Hållbara och tillgängliga lärmiljöer (HTL) genomförts vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. Bakgrunden till projektet är den stora mängd unga personer som i olika undersökningar rapporterar att de mår psykiskt dåligt. Inte minst studenter i högre utbildning har rapporterat om oro, stress, lågt välmående och nedstämdhet. Syftet med HTL har varit att undersöka om, och i så fall hur, fakulteten kan arbeta på strukturnivå för att främja psykisk hälsa bland studenter med fokus på att förbättra förutsättningar för studenters lärande, att förstå hur Covid-19 pandemin påverkade undervisningen samt öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar.

Projektet har utgjorts av fem delprojekt:

1. En systematisk litteraturöversikt av insatser som gjorts inom högre utbildning på en strukturell/organisatorisk nivå för att främja studenters psykiska hälsa och/eller förebygga studenters psykiska ohälsa.
2. Fokusgruppsintervjuer med lärare i syfte att ta tillvara deras erfarenheter och hantering av omställningen från campusbaserad undervisning till distansundervisning under Covid-19 pandemin.
3. Utveckling av en HyFlex-kurs i syfte att låta studenter själva välja former för sitt lärande.
4. Studentliv: Ett projekt som gått ut på att följa, dokumentera och dra slutsatser av hur studenter upplever sin första tid som student för att sedan tillsammans med studenterna arbeta fram förslag på åtgärder som kan förbättra lärmiljöerna och studielivet genom en dagboksmetod.
5. Verktygslåda för hållbart studieliv: En öppen digital resurs som kan användas fritt av personal och andra som vill arbeta med studenters psykiska hälsa, hållbarhet och inkludering.

Resultatet från projektet visar att systematiskt förebyggande och främjande arbete på strukturnivå verkar kunna ha god effekt på studenters psykiska hälsa och lärande samt bidra till att skapa ett mer tillgängligt universitet. Såväl lärare som studenter vittnar om att inflytande, delaktighet, begriplighet och inkludering är viktigt för att skapa gynnsamma förutsättningar för ett hållbart studieliv som möjliggör både lärande och hälsa/välmående. Resultatet från projektet belyser vidare möjligheten för fakulteten att involvera studenter i mer kvalitativa medskapande undersökningar för att få djupare inblick i studenternas upplevelser och på så sätt kunna utveckla och vidta passande åtgärder.

Projektet har utmynnat i förslag på åtgärder. Utifrån studenternas behov och idéer, lärarnas erfarenheter samt en systematisk genomgång av den vetenskapliga litteraturen på området, föreslår projektgruppen följande utvecklingsspår:

- Vidareutveckling av den kvalitativa metod för uppföljning som delprojektet Studentliv bygger på. Arbetet kan med fördel integreras i arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av all utbildning.
- Vidareutveckling och implementering av pedagogiska arbetssätt inom fakulteten som bygger på studenters upplevelser av samhörighet, tillhörighet och delaktighet.
- Vidareutveckling och möjligheter till implementering av erfarenheterna av den studentcentrerade HyFlex-kursen i större omfattning.
- Tillsyn av den fysiska lärmiljön utifrån vikten av att den är ändamålsenligt inte bara för undervisning utan även för möten och skapande av sociala sammanhang för studenter
- Upprättande och upprätthållande av olika former för kontinuerligt kollegialt erfarenhetsutbyte gällande frågor som rör studenters psykiska hälsa och lärande och betydelsen av lärmiljön i detta.

2. HTL-projektet: Hållbara och tillgängliga lärmiljöer

2.1 Bakgrund

Undersökningar visar att unga som studerar vid universitet rapporterar höga nivåer av stress och olika former av psykiska besvär och ohälsa (Folkhälsomyndigheten, 2018). Enligt svenska forskare är depressiva symptom, ångest och stress vanligare bland studenter än deras jämnåriga som inte studerar (Winzer, Lindberg, Guldbrandsson & Sidorchuck, 2018). Det verkar som om ökningen i psykisk ohälsa bland studenter är som högst under den tidiga fasen i utbildningen (dvs. första terminen, Bewick, Koutsopoulou, Miles, Slaa & Barkham, 2010). Internationellt beskrivs det som en "student mental health crisis" (Vogt & Johnson, 2023). Det finns ett tydligt samband mellan psykisk hälsa och att klara av studierna (Bas, 2021; Pascoe, Hetrick & Parker, 2020), vilket gör den höga nivån av psykisk ohälsa oroande för lärosäten. Svenska lärosäten ser psykisk ohälsa bland studenter som en växande utmaning som ställer nya krav på lärare och handledare (UKÄ, 2019).

Därutöver ökar heterogeniteten och mångfalden i studentpopulationen. Det är en medveten strategi i exempelvis Sverige att bredda rekrytering och deltagande i högre utbildning. Samtidigt som det ökar utbildningschanser för fler, medför det nya utmaningar för lärosätena. Bakomliggande frågor till projektet har varit vad vi som fakultet kan göra för att minska risken för att våra lärmiljöer bidrar till psykisk ohälsa bland våra studenter, hur vi kan organisera utbildning som främjar lärande såväl som psykisk hälsa under studietiden och hur fakulteten kan öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar.

Under Covid-19 pandemin påverkades förutsättningarna för att genomföra undervisning och det bedrevs ett stort pedagogiskt utvecklingsarbete på fakulteten. När pandemin bröt ut 2020 och universitetet tvingades ställa om till distansundervisning genomförde Samhällsvetenskapliga fakulteten tillsammans med Sahlgrenska Akademin två studentenkätundersökningar med fokus på studenters hälsa, studietillvaro och upplevelser av distansundervisningen. Den första genomfördes under vårterminen 2020 och genererade rapporten [Studenters upplevelse av distansundervisning med anledning av Covid-19](#). Den andra enkäten genomfördes under höstterminen 2020 och låg till grund för rapporten [Studenters upplevelser av studietillvaron under hösten 2020](#). Undersökningarna visade att många studenter upplevde ensamhet och isolering samt minskad gemenskap med andra studenter och att det påverkat deras motivation och fokus negativt. Samtidigt fanns det exempel på studenter som skattade sin studiemiljö som bättre till följd av distansundervisningen. Bland annat upplevdes att den digitala undervisningen var mer tillgänglig än undervisning på plats och gav bättre lärandevillkor. En grupp där en sådan slutsats drogs var för studenter över 40 år.

Fakultetsledningen ansåg att det var viktigt att dra lärdom av dessa erfarenheter, men också av vilka positiva effekter omläggningen till digital undervisning kan ha bidragit till och försöka besvara frågor som: Vad fungerade bra? Hur kan vi fortsätta utveckla pedagogiken och lärmiljöerna utifrån pandemins lärdomar så att vi erbjuder utbildning som utöver lärande också främjar psykisk hälsa (Shoem, Modey & St. John, 2017) och ökar tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar?

Att lärmiljön spelar roll för hur studenterna mår stod klart under pandemin. För fakultetsledningen blev det tydligt att utformningen av lärmiljön, oavsett om den är digital eller på plats, hänger samman med studenters mående på olika sätt. Frågan om hur lärmiljöerna på fakulteten skulle kunna utvecklas för att främja studenters mående och lärande blev ledande i arbetet med att ta fram Samhällsvetenskapliga fakultetens verksamhetsstrategi för perioden 2021–2024. I enlighet med fakultetens vision om att utbildningsmiljön ska präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt till undervisning och pedagogisk praktik (Scholarship of teaching and learning, Boyer, 1990) formulerades två mål för perioden 2021–2024:

- Fakultetsnivån skapar förutsättningar för hållbara och tillgängliga lärmiljöer
- Fakultetsnivån arbetar för att synliggöra och utveckla vetenskapligt förhållningssätt till undervisning och pedagogisk praktik.

Dessa målsättningar konkretiserades sedan ytterligare i initieringen av projektet *Hållbara och tillgängliga lärmiljöer (HTL)*.

2.2 Syfte och mål

Samhällsvetenskapliga fakulteten har utifrån ovanstående problembeskrivning i det treåriga HTL-projektet arbetat med att undersöka förutsättningarna för att systematiskt utveckla hållbara och tillgängliga lärmiljöer vid fakulteten med bakgrund i ovanstående utgångspunkter. Fokus har således varit på den strukturella nivån och den fakultetsövergripande kontexten där utbildningen genomförs (den pedagogiska, sociala och fysiska lärmiljön). I föreliggande projekt har individnivån inte varit i fokus.

Syftet med HTL-projektet har varit att:

- Utveckla lärmiljöer som främjar god psykisk hälsa för alla studenter.
- Öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar.
- Dra lärdom av den pedagogiska utvecklingen som coronapandemin har gett upphov till.
- Bidra till kunskapsutveckling inom fältet.

Målet med projektet har varit att börja implementera projektets resultat i löpande verksamhet senast sex månader efter projektslut, samt att de primära och sekundära målgrupperna (all undervisande personal vid fakulteten, studenter vid fakulteten, projektpartners, fakultetsledning och fakultetsstyrelse, utbildningsnämnden) ska ha god kännedom om projektets resultat och slutsatser.

I projektet definieras "hållbarhet" i relation till social hållbarhet och Agenda 2030 i bemärkelsen god hälsa och välbefinnande (tredje globala målet för hållbar utveckling) samt god utbildning för alla (fjärde hållbarhetsmålet). Begreppet "tillgänglig" handlar om att alla studenter som har kommit in på en utbildning ska kunna delta i den på ett likvärdigt sätt. Även begreppet "tillgänglig" bottnar i det fjärde hållbarhetsmålet.

3. Genomförande

3.1 Projektorganisation

Projektet har letts av Therése Skoog, professor vid Psykologiska institutionen och excellent lärare. Projektgruppen har bestått av Therése Skoog, vicedekan Sylva Frisk och kvalitetssamordnare vid Samhällsvetenskapliga fakultetskansliet (Agnes Nurbo/Lena Örnberg). Tina Olsson, docent och lektor vid Institutionen för socialt arbete, har ansvarat för Delprojekt 1. Gregg Bucken-Knapp, professor vid Förvaltningshögskolan, har ansvarat för Delprojekt 3.

Projektet har under projektperioden avrapporterats två gånger per termin till en styrgrupp bestående av dåvarande dekan Malin Broberg, vicedekan Sylva Frisk, projektledare Therése Skoog, kvalitetssamordnare Agnes Nurbo, lärarrepresentant Arne Wackenhut (Institutionen för globala studier) samt studeranderepresentant Arvid Danielsson.

Arbetet har fortlöpande dokumenterats via en Teams-yta.

Lars-Olof Karlsson, kommunikatör vid Samhällsvetenskapliga fakultetskansliet, har bistått projektet med framtagande av en kommunikationsplan samt med spridning av information.

3.2 Ekonomi och finansiering

Förutom de medel som Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen bidragit med till projektet (vilket har motsvarat projektledarens tid), har annan finansiering sökts och erhållits för projektet. Fyra av de fem delprojekten har tilldelats finansiering från annat håll. Delprojekt 1 tilldelades medel från sektionen för student- och utbildningsstöd vid Göteborgs universitet motsvarande 20 % under fem månader till delprojektledaren. Projektmedel har vidare tilldelats från EUTOPIA-projektet för att finansiera delprojekt 3 motsvarande 20% av delprojektledarens arbetstid under en period av åtta månader. Medel har därutöver tilldelats från PIL inom ramen för DURK-projektet för delprojekt 4 motsvarande 20 % av heltid i 4 månader för delprojektledarens arbetstid samt ytterligare 10% i tre månader. Medel har slutligen tilldelats från de extra regeringsmedel som under 2021 kom till universiteten för att stötta studenters psykiska hälsa under coronapandemin för delprojekt 4. Delprojekt 4 finansierades med 200 000 kronor. Den största delen av de medel som använts för att genomföra HTL-projektet och dess delprojekt har således kommit från externa håll och har inte belastat fakultetens ekonomi.

3.3 Delprojekt i HTL

Delprojekt 1: Litteraturöversikt

Delprojektet gick ut på att göra en systematisk översikt av den vetenskapliga litteraturen när det gäller insatser som gjorts inom högre utbildning på en strukturell/organisatorisk nivå för att främja studenters psykiska hälsa och/eller förebygga studenters psykiska ohälsa. Delprojektet har letts av docent Tina M. Olsson, lektor vid Institutionen för socialt arbete och har genomförts i nära samarbete med Samhällsvetenskapliga biblioteket. Delprojektledaren valdes ut mot bakgrund av att hon har mycket gedigen erfarenhet av att genomföra litteraturöversikter inom interventionsområdet där fokus är att påverka sociala och eller psykologiska utfall. En student på avancerad nivå har deltagit i arbetet med att ta fram studier från sökningen. Delprojektet initierades under 2021. Översikten skickades in för publicering till den internationella, vetenskapliga tidskriften *Higher Education* under 2023 (Olsson, Frisk, Broberg, Wackenhut, Kjellin, Gullstrand, Rost, & Skoog, 2023). I dagsläget (oktober 2023) har översikten lämnats in för en andra bedömning (resubmitted till tidskriften).

Delprojekt 2: Intervjuer med lärare om upplevelser av distansundervisning

Ett år efter att distansundervisningen blev ett måste vid landets lärosäten (mars 2021) genomfördes fokusgruppsintervjuer med lärare. Huvudsyftet med intervjuerna var att fånga de lärdomar och framsteg som gjorts i relation till distansundervisningen. Även studenter bjöds in att delta i fokusgruppsintervjuer, men på grund av för få antal intresseanmälningar utgick samtalen med studenter.

Lärarna som deltog i intervjuerna var verksamma på institutioner vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. De hade anmält sitt intresse att delta i fokusgrupper om nämnda tema via en öppen inbjudan som utgick till samtliga lärare vid Samhällsvetenskapliga fakulteten under februari 2021. Vid de två intervjuerna som genomfördes via Zoom i mars 2021 deltog fyra respektive fem lärare (totalt nio) från fem olika institutioner. Intervjuerna tog cirka 90 minuter att genomföra och hölls av Sylva Frisk och Therése Skoog.

Intervjuerna guidades av följande frågor:

- Hur kan digitala former bidra till ökad kvalitet i undervisningen?
- Hur kan distanskurser utformas så att studenter upplever ökad grad av gemenskap och sammanhang?
- Hur skulle de digitala redskapen behöva utvecklas för att bättre stödja studenter lärande?
- Hur kan tillgänglighet och delaktighet bland olika grupper av studenter främjas vid digital undervisning/digitala undervisningsinslag?

Delprojekt 3: Studentcentrerad flexibilitet

Studentcentrerad flexibilitet (cf. HyFlex blended learning, Beatty, 2014) var ett utvecklingsprojekt som syftade till att ge studenter möjlighet att själva välja väg för sitt lärande genom en kurs. Principen var att kursen utformades på ett sådant sätt att studenten kunde välja undervisningsaktivitet utifrån de egna förutsättningarna och i relation till lärandemålen. Begreppet HyFlex (Hy= hybrid, Flex= flexibility) är nära besläktat med idéer om tillgänglighet. Målet med projektet var att omarbete en befintlig kurs och/eller utveckla en ny kurs enligt principen studentcentrerad flexibilitet. HyFlex innebär oftast att ett kursmoment kan tas av studenter på ett av följande tre sätt: sedvanlig undervisning på campus ("face-to-face"), synkront online (t. Ex. liveföreläsningar via Zoom) eller asynkront online (t. Ex. inspelade föreläsningar och/eller annat studiematerial).

Under våren 2021 utlystes medel om 20% i fem månader vardera för två lärare till samtliga medarbetare vid fakulteten för att genomföra projektet under 2021. En person inkom med en ansökan. Professor Gregg Bucken Knapp vid Förvaltningshögskolan sökte och erhöll tid för att under hösten 2021 omarbete och testa en kurs på grundnivå (Kommunikation i det offentliga arbetslivet, 7,5hp) utifrån begreppet. Bucken-Knapp erhöll under 2022 ytterligare medel för att arbeta med en kurs i den internationella sommarskolan för hållbarhet (Managing migration, 7,5 hp) enligt samma HyFlex-principer. Studenter hade en aktiv roll i utvecklingen av kurserna. Delprojektet genomfördes i samverkan med EUTOPIA (WP5) vid Göteborgs universitet.

Delprojekt 4: Studentliv

Projektet *Studentliv* gick ut på att följa, dokumentera och dra slutsatser av hur studenter vid Samhällsvetenskapliga fakulteten upplever sin första tid som student med hjälp av en dagboksmetod. Syftet var att utifrån data som genererades i projektet, tillsammans med studenter dra slutsatser om hur lärmiljöerna vid fakulteten och dess institutioner kan utvecklas för att främja både studenters lärande och psykiska hälsa. Utgångspunkten var att genom att lyssna på studenternas erfarenheter kan fakulteter och institutioner forma en mer stödjande och givande studie- och lärandemiljö för sina studenter. Den använda metoden bygger på tjänstedesign, dvs att målgruppen själv identifierar problem, analyserar och föreslår lösningar för att komma tillrätta med problemet.

Studenter från samtliga institutioner rekryterades till delprojektet med hjälp av uppsatta affischer på campus, information via Canvas och muntliga presentationer. Cirka 25 studenter deltog i projektet.

Projektet bestod av tre faser. Under första fasen skrev studenter från kursstart och fem veckor framåt individuella dagböcker i fritt format om sina upplevelser av att vara student. Syftet med första fasen var att få ett inifrånperspektiv av vad studenter upplever under den första, viktiga delen av en kurs eller utbildning. Intresset låg på både akademiska och icke-akademiska erfarenheter och upplevelser. Under andra fasen samlades studenterna i en workshop och analyserade dagboksanteckningarna som samlats in. I den tredje fasen möttes studenterna i ytterligare en workshop för att utifrån analysen av dagböckernas innehåll hitta lösningar och konkreta förslag på hur strukturen och organisationen vid fakulteten och dess institutioner kan utvecklas för att förebygga utveckling av psykiska symptom, psykisk ohälsa och lågt välmående samt främja lärande.

En pilotgenomgång av *Studentliv* gjordes under höstterminen 2021. Under vårterminen och höstterminen 2022 genomfördes projektet två gånger, då som forskningsprojekt efter godkänt etikprövningstillstånd (2021-04105; 2022-02890-02).

De frågor som präglat delprojektet var följande:

1. Hur beskriver studenter sin första tid som student vid Samhällsvetenskapliga fakulteten?
2. Hur kan studenters beskrivningar av den första tiden som student bidra till en förståelse av lärmiljöns betydelse för studenters upplevelser?
3. Vilka slutsatser kan dras om utvecklingen av studie- och lärandemiljön på institutions- och fakultetsnivå utifrån studenternas beskrivning av sin första tid som student?

Delprojekt 5: Verktygslåda för hållbart studieliv

Delprojekt 5 handlade om att utveckla en öppen digital resurs med fri användning för personal och andra som vill arbeta med studenters psykiska hälsa och ett hållbart studieliv. Utgångspunkten i arbetet var begreppet ”Öppna läresurser” (Open Educational Resources). Delprojektet utfördes inom ramen för och finansierades av DURK (Delningskultur för utbildning, rekrytering och kunskapsutveckling) vid enheten för pedagogisk utveckling (PIL) på Göteborgs universitet. Kvalitetssamordnare Agnes Nurbo ledde arbetet. I likhet med vad som skedde för delprojekt 3, utlystes medel om 20% i fyra månader (uppdelat på en eller två lärare/studievägledare eller motsvarande) via mejl till samtliga medarbetare vid fakulteten för att genomföra projektet under 2021. Ingen medarbetare lämnade in en ansökan dock.

Bakgrunden till delprojektet utgjordes av studentenkäter som Samhällsvetenskapliga fakulteten genomförde under vårterminen och höstterminen 2021 (under Covid-19 pandemin). I enkäterna beskrev studenterna sina upplevelser av omställningen till digital undervisning. Många studenter upplevde en minskad gemenskap med andra studenter och en ökad upplevelse av ensamhet. Detta verkade i sin tur leda till att studenterna lättare tappade fokus och motivation i studierna. Att skapa en känsla av samhörighet och inkludering verkade vara extra viktigt för studenter som studerade digitalt då den sociala samvaron begränsades. Studentkåren fanns med som bollplank i projektet. Inspiration hämtades även från Samhällsvetenskapliga fakultetens likabehandlingsnätverk, där det efterfrågats material för arbete med likabehandling och inkludering.

4. Resultat

Resultatet av HTL-projektet redovisas här utifrån de olika ingående delprojekten.

Delprojekt 1: Litteraturoversikt

Litteratursökningen av den vetenskapliga litteraturen när det gäller insatser som gjorts inom högre utbildning på en strukturell/organisatorisk nivå för att främja studenters psykiska hälsa och/eller förebygga studenters psykiska ohälsa identifierade 8 372 artiklar. Efter exkludering utifrån förutbestämda inklusions- och exklusionskriterier valdes 27 studier ut för att ingå i översiktens resultat. Dessa studier hade undersökt olika policies, metoder och arbetssätt samt förändringar i den fysiska miljön, det vill säga åtgärder på strukturell nivå, för att främja studenters psykiska hälsa.

Pedagogiska metoder med helhetsperspektiv på studenten (“hela-studenten ansats”, där såväl akademiska som psykologiska och sociala aspekter beaktas) och relationell ansats visade positiv påverkan på studenters välbefinnande och hälsa. Effekterna av anpassningar och förändringar av den fysiska miljön (till exempel växter i lektionssalar) och undervisning av hälsorelaterade färdigheter var varierande för välbefinnandet. Policyåtgärder hade positiv inverkan på upplevelse av inkludering bland minoritetsgrupper. Studenters egna upplevelser av dessa insatser var i huvudsak positiva.

Mer detaljer om resultaten finns presenterade i översiktsmanuskriptet som finns bifogat denna rapport (Bilaga 1).

Delprojekt 2: Intervjuer med lärare om upplevelser av distansundervisning

Flera lärare beskrev under fokusgruppsintervjuerna hur den ”kris” som pandemin orsakade i relation till undervisningens utformning och genomförande ledde till pedagogisk utveckling och ett ökat fokus på betydelsen av pedagogik och de möjligheter som finns att utforma undervisningen. Några lärare beskrev hur den digitala undervisningen öppnade upp för mer flexibilitet i undervisningen. Den inledningsvis branta inlärningskurvan hade lett till en (framtingad) lust att våga testa nytt och att göra det tillsammans med både studenter och lärarlag. Lärarlagens betydelse lyftes fram flera gånger under intervjuerna. Att arbeta gemensamt med dessa frågor ansågs betydelsefullt; ”Det är roligare att göra någonting svårt tillsammans än att vara livrädd och göra det ensam”.

En utmaning som lyftes med distansundervisningen var att många studenter gav uttryck för att de hade behov av att träffas i verkligheten. Samtidigt fanns det studenter som uttryckt att de tack vare distansundervisningen känt sig synliggjorda på ett sätt som de tidigare inte upplevt.

Lärarna beskrev hur förmågan att skapa social gemenskap i kursen var grundläggande för att den digitala undervisningen skulle fungera, då det bygger kvalitet i undervisningen. Samtidigt kunde det vara svårt att engagera studenter i olika gruppaktivitetssammanhang. Lärarna framhöll därför vikten av att ha en tydlig struktur och idé bakom gruppernas indelning och arbete. Ett av de arbetssätt som använts för att skapa sociala sammanhang för studenter var olika former av mindre studiegrupper och kamratskrivande.

Den digitala lärplattformen hade en central roll i omställningen till distansundervisning. Lärare beskrev betydelsen av en genomtänkt utformning av Canvas. En tydlig och enkel struktur underlättade enligt lärarna för studenter att förstå och ta del av innehållet. Att använda inspelade föreläsningar som studenter har tillgång till under kursen beskrevs som något studenter uppskattat och som kan spara resurser. Det betonades dock att föreläsningarna måste vara av god kvalitet för att vara hållbara över tid.

Under intervjuerna underströks vikten av att lärare och studenter bör ges möjlighet till utbildning och stöd för användning av digitala verktyg. Det fanns en önskan om att utveckla den digitala kompetensen för att ta ett steg vidare i en digital/flexibel omställning. Att ha en välfungerande utrustning i hemmet ansågs vara en viktig förutsättning för att lärare ska kunna bedriva kvalitativ distansundervisning.

I tabellen nedan sammanfattas några av de lärdomar och tips som lyftes under intervjuerna:

Lärdomar från distansundervisningen		
Aktivitet	Syfte	Metod
Inspelade föreläsningar i kombination med live-föreläsning	Tillgänglighet och flexibilitet (inspelat), med möjlighet att ställa frågor och diskutera.	Lärare spelar in föreläsning, lägger upp film på Canvas och gör sedan en liknande föreläsning live.
Introduktionsvecka	Skapa social gemenskap	Föreläsningar och samtal och gruppövningar
Kollektivt skrivande	Skapa social gemenskap, få arbete gjort	Öppet Zoom-rum för ändamålet
Lärare har kontorstider eller drop in för studenter	Tillgänglighet, möjlighet att prata ostört	Öppet Zoom-rum för ändamålet

Musik i Zoom under tiden studenter kommer in i rummet	Skapa en trygg och välkomnande stämning	Skapa egen lista på Spotify, använd Advanced Share screen i Zoom/Computer Audio
Schemalagd reflektionstid efter föreläsning	Möjlighet att dela erfarenhet av föreläsningen tillsammans och att reda ut begrepp	Breakout rooms i Zoom i anslutning till föreläsning, med eller utan lärare
Socialt ansvarig i kurs	Skapa social gemenskap	Uppdrag till doktorand
Veckomoduler kopplade till lärandemål	Studenter kan följa sin egen progression under kursen	Tydlig struktur i Canvas. Interaktion med studenter.

Ytterligare information om resultaten finns presenterat i Bilaga 2.

Delprojekt 3: Studentcentrerad flexibilitet

Studentcentrerad flexibilitet var ett utvecklingsprojekt som syftade till att utveckla och dra lärdomar av HyFlex-kursdesign. Professor Gregg Bucken Knapp vid Förvaltningshögskolan omarbetade en kurs på grundnivå (Kommunikation i det offentliga arbetslivet, 7,5hp) samt därefter en internationell sommarskolekurs (Managing migration, 7,5 hp) enligt Hyflex-principer (den sistnämnda ej redovisad här).

Studenter i kursen Kommunikation i det offentliga arbetslivet, 7,5hp kunde fritt välja mellan traditionell, online-synkron eller online-asynkron undervisning för varje kursavsnitt. Studenterna kunde således delta live på campus, välja att delta i samma session via Zoom eller arbeta med studiematerial på lärplattformen vid en tidpunkt som de själva valde. För alla studenter, inte bara de som valde online-asynkrona alternativ, modererades ett diskussionsforum aktivt under varje kursvecka, vilket möjliggjorde för studenter att få feedback på sitt arbete samt svar på olika typer av frågor dagligen. Examinationsuppgifter designades i enlighet med samma upplägg.

Studenter valde främst online-synkron undervisning (Zoom) under kursintroduktionen. Efter första veckan närvarade knappt 10% på campus, och det ställdes få frågor i diskussionsforumet. Trots att ingen specifik fråga ställdes i kursutvärderingen, påpekade flera studenter att tydliga instruktioner i kursmaterialet minskade behovet av att delta i introduktionen.

Zoom valdes oftast för uppgiftsinlämning och seminarier. Ungefär 70-80% deltog i liveseminarier, vilket visar att kursen inte uppfattades som en renodlad distanskurs.

Nittiofyra procent av kursdeltagarna blev klara och godkända på kursen i tid, att jämföra med 87% när kursen gav helt på distans året innan och 77% när kursen gavs som campuskurs 2019.

I kursvärderingarna uttryckte en majoritet av studenterna stor nöjdhet med kursen. De värderade den flexibilitet och kontroll som de fick i relation till de egna läroprocesserna. Två studenter (av 84 registrerade) uttryckte negativa åsikter om HyFlex.

Kursledaren/delprojektledaren identifierade tre huvudsakliga utmaningar för HyFlex-undervisning: teknik resurser, kursplane- och regelefterlevnad samt lärares arbetsinsats.

Mer detaljer om resultaten finns presenterade i delprojektsrapporten som författas av Gregg Bucken-Knapp (Bilaga 3).

Delprojekt 4: Studentliv

Dagboksprojektet Studentliv utmynnade i flera fynd.

Studenterna beskrev sin första tid som student vid Samhällsvetenskapliga fakulteten som en blandning av spänning och osäkerhet. De kände nervositet inför att hitta rätt föreläsningssal och träffa nya kamrater. Den första dagen ägnades åt att introducera kursen/programmet och stödfunktioner, men studenterna var inte alltid mottagliga för all information på grund av nervositet. De fokuserade istället på sociala relationer och kände både uppspelthet och rädsla. Känslan av att passa in, "få vara med" och att undvika att bli utesluten socialt var också framträdande.

Studenternas beskrivningar i såväl dagböckerna som under workshopparna ger insikter i hur lärmiljön påverkar deras upplevelser. En stödjande och inkluderande atmosfär är viktig för att underlätta övergången till studentlivet. Snabb inkludering i studentgruppen är betydelsefull, och "isbrytaraktiviteter" samt aktiviteter för att lära sig varandras namn föreslås som sätt att öka integrationen och känslan av tillhörighet samt att skapa en mer avslappnad atmosfär. Samarbetet med medstudenter, både i akademiska och sociala sammanhang, är avgörande för studenternas trivsel och engagemang. Det fanns i materialet en betoning på att bygga starka studentgemenskaper och hantera konflikter inom dessa grupper. Känslan av tillhörighet var central för studenternas välbefinnande, och strategier som mentorskap, orienteringsaktiviteter och att göra det enkelt att hitta på campus kan främja den enligt studenterna själva.

Studenternas beskrivningar ger även vägledning för vad som kan göras för att förbättra studie- och lärandemiljön. Förbättringar kan inkludera att organisera kursmaterial på ett enhetligt sätt i Canvas, erbjuda tydliga instruktioner för uppgifter och utbilda i studieteknik, samt att erbjuda resurser för att underlätta studenternas övergång till universitetslivet på ett mer övergripande plan. För att hantera konflikter och främja samarbete kan det vara värdefullt att implementera gruppkontrakt och regler samt erbjuda olika studentaktiva undervisningsformer som workshoppar. Enkel och tydlig kommunikation, både muntlig och digital, är avgörande för att undvika förvirring och frustration. Därutöver lyftes betydelsen av den fysiska lärmiljön och lokaler för trivsel och som studiemotivationspåverkande.

Fyndet från *Studentliv* har redovisats i en artikel som skickats in för publicering till en internationell, referegranskad tidskrift (Skoog & Frisk, 2023). Artikeln finns bifogad i Bilaga 4.

Delprojekt 5: Verktyglåda för hållbart studieliv

I projektet skapades en digital verktyglåda, med målet att ge stöd åt lärare och annan personal i arbete med inkludering och samhörighet i undervisning och i studentgrupper. Materialet i verktyglådan bestod av en introduktionstext om kunskapsfältet studenters samhörighet i utbildningen, lärare som delade med sig av erfarenheter av att skapa samhörighet i digital undervisning (text samt film), övningar för studenter (både större och mindre grupper) som gick ut på att skapa samhörighet och psykologisk trygghet i gruppen, samt ett antal presentationer om normer, sambandet mellan inkludering och psykisk hälsa, diskriminering med mera. Materialet i verktyglådan var fritt att ta del av, sprida och använda på det sätt som passade användaren. Användare uppmanades även att tillföra nytt material eller vidareutveckla det material som redan fanns. Lärare från Institutionen för journalistik, medier och kommunikation bidrog med material till verktyglådan (gällande hur introduktion till utbildningsprogram kan genomföras).

Projektet genomfördes och avslutades december 2022. Information om verktyglådan har spridits såväl skriftligt som muntligt inom fakulteten samt även vid nationella och internationella seminarium som projektgruppen medverkat i. Verktyglådan verkar dock inte ha använts i någon större utsträckning. Projektgruppen konstaterar att det krävs att materialet levandegörs och arbetas med praktiskt för att det ska få ett genomslag bland lärarna på fakulteten.

Bilaga 5 visar utseendet för den digitala verktyglåda som skapades.

5. Slutsatser

5.1 Uppfyllande av HTL-projektets fyra syften

Utveckla lärmiljöer som främjar god psykisk hälsa för alla

Det första syftet med HTL handlade om att utveckla lärmiljöer som främjar god hälsa för alla studenter. Delprojekt 1 (Litteraturoversikt) och delprojekt 4 (Studentliv) har haft ett särskilt fokus på att skapa bättre förståelse för hur det skulle kunna göras och vilka områden som är viktiga att arbeta med. Delprojekt 1 innebar en genomgång, analys och redovisning av den vetenskapliga litteraturen med hjälp av scoping review-metodik om hur universitet kan arbeta på en strukturell nivå för att främja studenters psykiska hälsa. Delprojekt 4 använde en studentcentrerad metodik och utgick från studenters dagboksanteckning om upplevelser av att vara student och deras egna förslag på hur de problem som upplevs kan åtgärdas genom främst strukturella åtgärder.

Arbetet har identifierat flera nyckelbegrepp som verkar centrala för att lärmiljön ska främja en god hälsa. Dessa kan hänföras till gruppen psykosociala eller gruppen strukturella begrepp och faktorer.

Psykosociala faktorer handlar om individers psykologiska och sociala situation. Det kanske viktigaste resultatet från projektet är den stora betydelsen av studenters upplevelse av tillhörighet och gemenskap. Att som student tidigt under utbildningen känna gemenskap med och tillhörighet till medstudenter, men även lärare och utbildningen/institutionen, är viktigt för att vilja stanna kvar och arbeta för goda studieresultat. Att bygga nya sociala relationer till medstudenter och lärare kan vara ett skäl till att överhuvudtaget söka en utbildning eller gå till en föreläsning. Att som student känna samhörighet är kopplat till att vara mer tillfreds med sin utbildning. En känsla av att höra till kan göra att studenter stannar kvar i utbildningen och inte hoppar av. Studenter som har goda och frekventa kontakter med sina lärare har högre akademisk motivation och presenterar bättre akademiskt. Att som student känna samhörighet är kopplat till olika aspekter av psykiskt välmående.

Ett annat viktigt resultat handlar om studenters förståelse eller upplevelse av begriplighet. Som student är det viktigt att veta vad som förväntas i olika sammanhang, inte minst examinations-sammanhang, och att förstå den information som delges en och hur den ska, bör, måste eller kan användas. Flera av våra fynd tyder på att oklar eller motstridig information och låg upplevelse av begriplighet ökar studenters upplevelse av stress och oro under utbildningen, särskilt i utbildningens tidiga skede.

Studenters upplevelse av autonomi predicerar i litteraturen ökat engagemang, lärande och psykisk hälsa (Okada, 2023). Genom att kunna påverka hur den egna utbildningssituationen ser ut kan möjligheter för studenter att "få hela livet att gå ihop" öka och därmed minska deras upplevelse av stress. Resultaten från delprojekt 3 (Studentcentrerad flexibilitet) stödjer ett sådant resonemang.

Strukturella faktorer handlar här om själva utbildningen och den pedagogiska, sociala och fysiska lärmiljön. Studenters psykiska hälsa verkar utifrån fynden i delprojekten (inte minst delprojekt 1) kunna främjas genom (1) förändrade och förtydligade policier (till exempel i relation till diskriminering och minoritetsgrupper), (2) förändringar i den fysiska miljön (som gröna växter, ljusa, öppna och lugna miljöer samt skåp för studenter), (3) stöd från utbildningen i att hantera och planera studierna, genomförande av uppgifter och även livsstilsfrågor samt tydlighet i förväntningar (via till exempel betygskriterier och tydliga uppgiftsbeskrivningar) så att osäkerhet och stress undviks samt (4) implementering av en undervisning som utgår från (a) relationella aspekter (lärare-student samt student-student) och ett "hela-student" perspektiv där sammanhållning och tillhörighet arbetas aktivt med, (b) ger möjlighet till fysisk rörelse och pauser för återhämtning och (c) mindre fokus på detaljer i den summativa bedömningen av uppgifter och examinationer.

Delprojekt 5 har via den digitala verktygslådan publicerat och tillhandahållit konkret material för fakultetens medarbetare att använd för att skapa lärmiljöer som främjar god psykisk hälsa för alla. Dessa har enligt vår kännedom dock inte använts i någon större utsträckning.

Öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar

Det andra syftet med HTL handlade om att öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar. Detta syfte har projektgruppen arbetat med att uppfylla huvudsakligen via delprojekt 3 om Studentcentrerad flexibilitet och delprojekt 5, Verktygslåda för ett hållbart studentliv.

Delprojekt 3 har haft ett särskilt fokus på att skapa bättre förståelse hur ökad tillgänglighet skulle kunna möjliggöras. En slutsats av HyFlex-projektet är att HyFlex kurser uppskattas av studenter och de är möjliga att genomföra i vår verksamhet, men att vissa förändringar kan behöva ske i till exempel kursplaner, att rätt teknisk utrustning finns på plats, men även att denna typ av kursdesign kräver större kurstimbudget, åtminstone första gången kursen ges. Således kan HyFlex-kurser vara ett sätt att öka tillgängligheten till högre studier för studenter med olika förutsättningar.

Verktygslådan för ett hållbart studentliv (delprojekt 5) som utvecklats och publicerats på Samhällsvetenskapliga fakultetens webbplats innehåller flera resurser såsom powerpointpresentationer som Likabehandlingsnätverket vid Samhällsvetenskapliga fakulteten önskat och gett positiv respons på och som är tänkta att kunna användas av lärare, exempelvis i samband med undervisning, för att öka tillgänglighet men även likabehandling. En slutsats är att även om vår bedömning är att verktygslådan innehåller bra och användarvänlig information och material, så behöver materialet marknadsföras aktivt till olika intressenter på fakulteten.

Dra lärdom av den pedagogiska utvecklingen som coronapandemin har gett upphov till

HTL har uppfyllt syfte 3, att dra lärdom av den pedagogiska utvecklingen som coronapandemin har gett upphov till, genom att studera och rapportera lärares erfarenheter av förändringen i undervisning som skedde under de sociala restriktionerna som Covid-19 pandemin medförde via delprojekt 2. Arbetet skedde som en uppföljning och fördjupning av den enkät som skickades ut till samtliga lärare vid fakulteten i maj 2020. Intervjuerna och slutsatser av fokusgrupperna som genomfördes med lärare har beskrivits i en rapport som finns publicerad på HTL:s hemsida. Slutsatserna informerade direkt utvecklingen av delprojekt 3 som handlade om att utveckla och publicera en verktygslåda för hållbart studentliv, då den typ av stöd efterfrågades.

Lärdomar från den pedagogiska utvecklingen under pandemin är flera. Först och främst ska nämnas att det var svårt och frustrerande för lärarna att med mycket kort varsel och med mycket små medel ställa om sin undervisning på ett fundamentalt sätt. Lärare behöver god framförhållning, ett tydligt uppdrag och tillräckliga resurser för att kunna erbjuda god utbildning. En annan viktig lärdom handlar om betydelsen av studenternas upplevelse av tillhörighet och samhörighet för lärande och fullföljande av studier och sätt på vilka social gemenskap mellan studenter kan skapas. En annan lärdom rör den hos flera lärare nyuppväckta lust inför och kreativitet gällande undervisningens utformning. En tredje lärdom rör vikten av samarbete lärare emellan i utmanande och svåra undervisningssituationer. En fjärde lärdom rör vikten av en tydligt upplagd lärplattform (Canvas) och lärares fortbildningsbehov i digitala verktyg samt vikten av välfungerande digitala verktyg. Slutsatserna från lärarna Wackenhut och Gillettes (2022) forskning som genomfördes vid fakulteten vid samma tidpunkt överensstämmer i stor utsträckning med de lärdomar som dragits här.

Bidra till kunskapsutveckling inom fältet

HTL har bidragit till kunskapsutveckling inom fältet för olika interna och externa målgrupper och intressenter inom högskolesektorn. Detta har åstadkommit genom författande av flera skriftliga publikationer (Olsson et al., 2023; Skoog & Frisk, 2022, 2023) och genom en rad muntliga anföranden på interna möten och konferenser (institutions-, fakultets- och centralnivå) samt på flera nationella och

internationella externa möten och konferenser (Bilaga 6). Därtill har en hemsida skapats för HTL-projektet på vilken information om och från projektet publicerats.

5.2 Utmaningar och utvecklingsområden

Via samtliga delprojekt har arbetet i HTL identifierat flera utmaningar och utvecklingsområden när det gäller arbetet som bedrivs vid Samhällsvetenskapliga fakulteten och studenters psykiska hälsa samt tillgängliga och hållbara lärmiljöer. De viktigast av dessa listas nedan.

Lista på utvecklingsområden som ringats in av studenter och lärare i projektet:

- Psykiskt påfrestande att inte träffa studiekamrater och lärare under pandemin.
- Ovan/dålig studieteknik.
- Otrygga lärmiljöer bidrar till att studenter känner oro/ångest och blir stressade.
- Otydliga förväntningar på vad studenten ska uppnå/förväntas genomföra triggar psykisk ohälsa.
- Svårt att nå lärare kan leda till att studenterna känner sig ensamma med sina frågor/problem.
- Röriga Canvas-tytor/att alla har olika upplägg på Canvas lyfts återkommande som problem av studenterna.
- Ovälkommande och oändamålsenlig fysisk miljö.
- Brist på stöd i att skapa social gemenskap mellan studenter.

Förslag på åtgärder

Genom de olika delprojekten och en samlad analys av delprojektets resultat sammanställs nedan förslag på åtgärder som fakulteten eller dess institutioner skulle kunna arbeta vidare med. Det ska dock betonas att arbetet på institutionerna och hur HTL-projektets resultat kan användas på den nivån, är upp till varje institution att bedöma om. I november 2023 genomförs en workshop för institutionerna som handlar om att stödja detta arbete.

Lista på idéer, tips och förslag på åtgärder som har identifierats med hjälp av HTL:s delprojekt

- Förtydliga policier mot diskriminering och för minoritetsgrupper.
- Skapa en inbjudande fysisk miljö.
- Erbjud resurser och stöd för en smidig övergång till universitetslivet för studenter.
- Ge studenter stöd i att vara universitetsstuderande, till exempel via utbildningar/kurser och mentorskap.
- Arbeta med tydliga förväntningar och instruktioner för uppgifter och examinationer.
- Utgå ifrån en hela-studentens ansats och erkänn vikten av relationella aspekter för lärande och hälsa.
- Inkludera frekventa pauser och fysisk aktivitet.
- Gör dig som lärare tillgänglig för studenterna, t ex före och efter undervisningsmoment
- Skapa gröna miljöer för lärande.
- Minska detaljfokus i bedömningen av uppgifter och examinationer.
- Öka medvetenheten om sambandet mellan samhörighet/inkludering, psykisk hälsa och lärande.

- Använd lära-känna-övningar, gruppövningar och diskutera gruppnormer med studenterna.
- Satsa på en tydlig eller enhetlig struktur på Canvas.
- Prova flexibla undervisningsformer där studenter ges större möjlighet att välja hur undervisningen tillgodogörs.

Förslag på prioriterade utvecklingsområden

Projektgruppens förslag på prioriterade områden att arbeta vidare med för implementering i verksamheten

- Vidareutveckling av den kvalitativa metod för uppföljning som delprojektet Studentliv bygger på. Arbetet kan med fördel integreras i arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av all utbildning.
- Vidareutveckling och implementering av pedagogiska arbetssätt inom fakulteten/universitetet som bygger på studenters upplevelser av samhörighet och delaktighet, utifrån den vetenskapliga litteraturen, lärares rekommendationer och studenters idéer.
- Vidareutveckling och möjligheter till implementering av erfarenheterna av den studentcentrerade HyFlex-kursen i större omfattning.
- Utformning av stöd/utbildning till studenter i "så fungerar det att vara student".
- Översyn av den fysiska lärmiljön utifrån vikten av att den är ändamålsenlig inte bara för undervisning utan även för möten och skapande av sociala sammanhang för studenter samt att den upplevs som trivsamt och inbjudande.
- Upprättande och upprätthållande av olika former för kontinuerligt kollegialt erfarenhetsutbyte gällande frågor som rör studenters psykiska hälsa och lärande och betydelsen av lärmiljön i detta.

6. Spridning och förvaltning

De identifierade målgrupperna för projektets kommunikation har varit följande:

- Primära: all undervisande personal vid fakulteten, studenter vid fakulteten, projektpartners
- Sekundära: fakultetsledning och -styrelse, utbildningsnämnden
- Tertiära: kollegor på andra lärosäten

Under 2021–2023 kommunicerades projektet till samtliga målgrupper. En webbsida skapades för projektet, <https://www.gu.se/samhallsvetenskap/om-oss/hallbara-och-tillgangliga-larmiljoer>. Projektet presenterades aktivt för samtliga målgrupper via riktade presentationer, seminarier, konferenser etc. på fakulteten, universitetet, nationella och internationella möten och konferenser.

Tre skriftliga vetenskapliga artiklar har författats i projektet. Skoog och Frisk (2022) har beskrivit hela HTL –projektet och även redovisat Studentliv-studien (2023). Olsson, Frisk, Broberg, Wackenhut, Kjellin, Gullstrand, Rost och Skoog (2023) har redovisat litteraturöversikten.

Under hösten 2023 intensifierades arbetet med att kommunicera HTL till fakultetens medarbetare via olika aktiviteter, bland annat en fakultetsgemensam workshop (7 november) där representanter för de olika institutionerna deltar och diskuterar om och i så fall hur de skulle kunna implementera erfarenheter från HTL-projektet i deras respektive verksamheter. BFU har fått en särskild presentation av projektet (31 oktober).

Det bör noteras att projektet i sin helhet ännu inte nått implementeringsstadiet, det vill säga det stadium där slutsatserna från projektet omsätts i den praktiska verksamheten. Projektgruppen har hittills arbetat med att skapa en god grund och goda förutsättningar för att i ett senare skede implementera nya policier och arbetssätt i verksamheten. Verktygslådan för hållbart studieliv är dock ett undantag, där en resurs redan utvecklats och publicerats via fakultetens webbsida (<https://medarbetarportalen.gu.se/samfak/verktyg-hallbarhet-tillganglighet/hallbart-studieliv?skipSSOCheck=true>).

En preliminär version av föreliggande rapport och dess slutsatser har granskats av styrgruppen samt en excellent lärare vid Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Christel Backman.

7. Avslutande kommentarer

Projektet Hållbara och tillgängliga lärmiljöer initierades av fakultetsledning utifrån signaler från kärn- och stödverksamheten samt från andra myndigheter om att alltfler studenter mår psykiskt dåligt. Projektet designades utifrån dels en ambition att arbeta med ett vetenskapligt förhållningssätt till pedagogisk praktik (Scholarship of teaching and learning) och dels en övertygelse om att problemet kräver ett brett arbetssätt som involverar många olika funktioner.

Projektets styrkor har varit möjligheten att nyttja vetenskaplig och pedagogisk expertis från kärnverksamheten i kombination med ett aktivt stöd och engagemang från fakultetsledningen och fakultetskansliet. Problemområdet har kunnat undersökas och belysas från flera olika håll och med olika metoder. Det långtgående samarbetet mellan olika funktioner har också varit till fördel för kommunikation, nätverkande och medfinansiering inom universitetet.

En utmaning för projektet har varit Samhällsvetenskapliga fakultetens starkt decentraliserade organisation i vilken fakultetsnivån ofta upplevs som långt ifrån lärares och studenters vardag. Ett par av delprojekten har stött på svårigheter med att rekrytera lärare och studenter i så stor utsträckning som hade varit önskvärt. Det har inte haft negativ påverkan på delprojektens kvalitet eller utfall, men den kunskap och erfarenhet som deltagare i projektet fått i genomförandet hade med fördel kunnat fördelas på fler.

Den decentraliserade organisationen förväntas även vara en utmaning i den implementeringsfas som följer på projektet. En god del av de föreslagna åtgärderna och prioriterade utvecklingsområdena behöver genomföras på institutionsnivå, nära utbildningarna för att få önskvärt genomslag. Det kommer att kräva ett aktivt förankringsarbete med engagemang och stöd från fakultets- och institutionsledningar.

En avslutande reflektion är att fakultetens excellenta lärare kan ges viktiga roller i det fortsatta arbetet med utveckling av fakultetens lärmiljöer. När HTL-projektet startade fanns fyra excellenta lärare vid fakulteten, varav två varit engagerade i projektet från start. I oktober 2023 har fakulteten nio excellenta lärare som tillsammans besitter pedagogiskt expertis av relevans för implementering av HTL-projektets resultat och som med fördel kan engageras i framtida utvecklingsprojekt på fakultetsnivå.

8. Referenser

- Bas, G. (2021). Relation between student mental health and academic achievement revisited: A meta-analysis. In *Health and academic achievement-new findings*. IntechOpen.
- Beatty, B. (2014). Hybrid courses with flexible participation: The HyFlex course design. In *Practical applications and experiences in K-20 blended learning environments* (pp. 153-177). IGI global.
- Bewick, B., Koutsopoulou, G., Miles, J., Slaa, E., & Barkham, M. (2010). Changes in undergraduate students' psychological well-being as they progress through university. *Studies in higher education*, 35(6), 633-645.
- Boyer, E. (1990). *Scholarship reconsidered*. Princeton, NJ: Carnegie Foundation.
- Folkhälsomyndigheten. (2018). *Psykisk ohälsa bland högskole- och universitetsstudenter kan förebyggas*. Rapport.
- Okada, R. (2023). Effects of perceived autonomy support on academic achievement and motivation among higher education students: A meta-analysis. *Japanese Psychological Research*, 65(3), 230-242.
- Olsson, T. M., Frisk, S., Broberg, M., Wackenhut, A., Kjellin, D., Gullstrand, S., Rost, S., & Skoog, T. (2023/återinskickad med smärre revideringar). Sustainable learning environments in higher education: a scoping review of structural interventions to protect or promote student mental health. *Higher Education*.
- Pascoe, M. C., Hetrick, S. E., & Parker, A. G. (2020). The impact of stress on students in secondary school and higher education. *International journal of adolescence and youth*, 25(1), 104-112.
- Schoem, D., Modey, C., & St. John, E.P. (Eds.). (2017). *Teaching the Whole Student: Engaged Learning With Heart, Mind, and Spirit* (1st ed.). Routledge.
- Skoog, T., & Frisk, S. (2022). Building sustainable and accessible environments for learning and health. *The European Conference of the Scholarship of Teaching and Learning 2022 Proceedings*, 198-202.
- Skoog, T., & Frisk, S. (inskickad). Beginner Students' Initial Experiences of Higher Education: Student-Generated Topics and Solutions. *Högre utbildning*.
- UKÄ (2019). Lärosätenas beskrivning – en kartläggning.
- Vogt, K. S., & Johnson, J. (2023). Student mental health crisis and the question of responsibility: Should universities invest more resources in prevention than intervention?. *Evidence-Based Nursing*, 26(1), 23-23.
- Wackenhut, A. F., & Gillette, M. B. (2022). Covid-19 and (re) learning teaching: Never let a crisis go to waste. *Högre utbildning*, 12(1).
- Winzer, R., Lindberg, L., Guldbrandsson, K., & Sidorchuk, A. (2018). Effects of mental health interventions for students in higher education are sustainable over time: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *PeerJ*, 6, e4598.